

តើអ្នកបានដឹងអ្វីខ្លះពីរុក្ខជាតិអង្កាសីល ?

ដោយ: លោក រង មុនីន្ទ ព្រឹទ្ធបុរសម.វិ.ព្រៃឈើ (Associate Professor)
សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម

១. លក្ខណៈទូទៅនៃរុក្ខជាតិអង្កាសីលនៅកម្ពុជា

រុក្ខជាតិអង្កាសីលជារុក្ខជាតិម្យ៉ាងដែលត្រូវបានគេយក ផ្កា និងដើមតាំងលម្អគេហដ្ឋាននៅក្នុងពិធីបុណ្យចូលឆ្នាំចិន រៀត ណាម ដែលវានាំមកនូវ កំពុងសំណាង សេចក្តីចម្រង់ចម្រើន ។ ផ្កាបេសវាពណ៍លឿងរីកឆាប់រហ័ស ពេលគេដាក់មែកវាទៅក្នុង ទឹក ពិសេសទឹកក្តៅអ៊ិន ៗ រីឯឫសរបស់វា តាមក្បួនឱសថបុរាណ ប្រើជាថ្នាំជួយរំលាយអាហារ និងជាចុងក្រោយប្រើជាអុសចំអិន អាហារ ។

យោងតាមសិក្សាស្រាវជ្រាវពីរុក្ខជាតិអង្កាសីលបាន បង្ហាញថា រុក្ខជាតិអង្កាសីល ជាឈើក្រៅលំដាប់ថ្នាក់ មានអំបូរ Ochna និង គ្រួសារ Ochnaceae ដែលត្រូវបានចែកចេញជា ២ប្រភេទធំៗនិងសំខាន់ ៖

ប្រភេទទី១ អង្កាសីលទេស(ផ្កាចូលឆ្នាំចិន)មាន ឈ្មោះ វិទ្យាសាស្ត្រ Ochna atropurpurea DC ដុះក្នុងប្រទេស អាហ្វ្រិក ខាងត្បូង ត្រូវនាំមកឥណ្ឌូចិន(ប្រទេសរៀតណាម) ជាដើមលម្អ ដោយផ្កាលឿង គេកាត់ដាក់ត្រាំទឹក ក្នុងជើងឫថ្នាំ ធំៗ ពេលរដូវចូលឆ្នាំចិន-រៀតណាម ។ ស្លឹករបស់វា ខុសពី ស្លឹកអង្កាសីលធម្មតា មានបន្លា និងមានសណ្ឋានដូចធ្មេញ រណារនៅជុំវិញ ហើយនៅលើត្របកពណ៌ក្រហមជាំក្រមៅ ជាប់ លើផ្លែ ។

ចំនួននៅតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ ពិសេសគឺនៅកម្ពុជា ។ មែក ដែល មានផ្កាឫពន្តកផ្កា ត្រូវបានគេដាក់លក់ក្នុងទីផ្សារ ពេលរដូវ ចូលឆ្នាំចិនពីខែមករា ដល់ខែមេសា ។

រូបភាពអង្កាសីលគង

២. លក្ខណៈជីវសាស្ត្រ និងអេកូឡូស៊ី

ជារួមជារុក្ខជាតិអង្កាសីល ជាប្រភេទដែលដុះនៅក្នុង តំបន់ដែលមានសីតុណ្ហភាពទាប និងមានសំណើមខ្ពស់ ហើយ មានច្រើនតាមតំបន់ភ្នំ រយៈកម្ពស់មធ្យម នៅក្រោមគម្របង្កប់ ។ ពណ៌ផ្កាអង្កាសីល មានពណ៌ក្រហម លឿង ស ទឹកក្រូច ផ្កា ឈូក ចំប៉ាក្រៀម ដំណក់ទឹកភ្លៀងសប្រផេះ ស្នាមស្តើង ។ ឈ្មោះផ្កាមានទៅតាមតំបន់ ដែលតំបន់ខ្លះគេចែកជាប្រភេទផ្កា ១រដូវ ៣រដូវ ឬ៤រដូវ។ ដើមមានកម្ពស់មធ្យមពី ២-៨ម៉ែត្រ ជា ប្រភេទដើមមិនសូវដុះត្រង់ ច្រើនបែកមែកសាខា ។ ជាទូទៅ សំបក មានពណ៌ប្រផេះ ក្រមៅ មានលាយពណ៌សអុចៗនិង មិនប្រេះ។ ផ្កាជាប្រភេទផ្កា Hypogyne ជាផ្កា២ភេទ ដែល ការសង្កេតជារួម ផ្ការុក្ខជាតិអង្កាសីលត្រូវបានគេបែងចែកជា២ ក្រុមធំៗ គឺ ផ្កា៥ស្រទាប់ និងផ្កាច្រើនស្រទាប់ ៖

ផ្កា ៥ ស្រទាប់ (មានប្រភេទតូចៗ រហូតដល់១៤ប្រភេទ)

រូបភាពផ្កា ៥ ស្រទាប់

រូបភាពអង្កាសីលទេស

ប្រភេទទី២ អង្កាសីលគង្កា(ភ្លើកង្កែប) មានឈ្មោះ វិទ្យាសាស្ត្រ Ochna integerrima (Lour.) Merr មានកំពស់ ពី ៤-៨ ម៉ែត្រ ដុះក្នុងព្រៃល្អោះនិងគុម្ពាត នៃប្រទេសមួយ

ផ្កាច្រើនស្រទាប់(មានប្រភេទតូចៗរហូតដល់១២ប្រភេទ)

រូបភាពផ្កាច្រើនស្រទាប់

ប្រភេទនាំចូល សម្រាប់ប្រភេទនាំចូលភាគច្រើនផ្កា របស់វាចែកចេញជា ៣ប្រភេទ គឺ ប្រភេទផ្កាដែលមាន ៨ស្រទាប់ ១២ស្រទាប់ និង ២៤ ស្រទាប់ដែលមាន ផ្កាការដូរ ។

ប្រភេទក្នុងស្រុក ជាទូទៅមានផ្កាមួយរដូវ ចេញនៅខែ មាយ ដែលមានពណ៌លឿង និងមាន៥ស្រទាប់ ។

ការចេញផ្លែ: ចេញផ្កាមានរយៈពេលខ្លីពី១០-១៥ថ្ងៃ រួចចេញផ្លែ ដែលរយៈពេលរហូតដល់ជ្រុះ មានរយៈពេល២ អាទិត្យ ជាប្រភេទផ្លែសាច់ នៅពេលខ្លីមានពណ៌ខៀវ និងនៅ ពេលទុំពណ៌ក្រហមក្រម៉ៅ ។

ស្លឹក ជាប្រភេទស្លឹកធ្លាស់ ប្រភេទបីរដូវ មានទម្រង់ស្លឹក ស្រួចចុង ហើយស្លឹកមានបន្ទា នៅផ្នែកគែមនៃស្លឹក ប្រភេទ ១២ស្រទាប់មានទម្រង់ស្លឹករាងមូលនៅចុងស្លឹកពុំមានបន្ទានៅ តាមគែមស្លឹក ជាប្រភេទពណ៌ស ស្លឹកមានពណ៌បៃតង លាយ ស ពពាល ។

៣. វិធានរុក្ខាប្បកម្ម

៣.១ បច្ចេកទេសនៃការដាំ

ដើម្បីដាំរុក្ខជាតិអង្កាសីលការប្រើប្រាស់គ្រាប់ជាបញ្ហា ចាំបាច់ ដោយគ្រាន់តែជ្រើសរើសគ្រាប់ដែលធំៗ និងសាបគ្រាប់ លើដីដែលបានរៀបចំឱ្យរាបស្មើ ដាក់គ្រាប់កប់រោយដីស្មើល្អ រួចស្រោចទឹកដូចគ្រាប់ភ្លៀងរលឹម ។ ដើមវាមានកម្ពស់១០ស.ម ទើបអាចគាស់ដាំឬគាស់ដាក់ផ្ទាំងបាន ។ ដើមរបស់វាអាចពត់ ជារាងផ្សេងៗពីលើគល់វា តាមការចង់បាន ប៉ុន្តែកត្តាសំខាន់ ត្រូវរង់ចាំរហូតដល់ ៥-១០ឆ្នាំ ទើបដើមធំ ។

៣.២ ការសាកមែក

ជាដំបូងត្រូវជ្រើសមែកល្អ កំណត់ទីតាំងបណ្តុះឬស និងអនុវត្តវិធានសាកមែក ដែលដើមរបស់វាបែកមានលក្ខណៈ ដូចពូជដើមទាំងអស់ដែលគេអាចទទួលបានដើមជំនួយ

ប៉ុន្តែប្រការសំខាន់នោះ គឺវាអាចនឹងមិនមានកន្សោមឬសល្អ ស្អាត ដូចតាមការចង់បានឡើយ ។

៣.៣ ដីសម្រាប់ដាំ

ការដាំដីរុក្ខជាតិអង្កាសីលនៅក្នុងផ្ទាំងអាចផ្ទុកដីបាន តិច ដីដែលល្អសម្រាប់ដាំមានអត្រាឥដ្ឋ៧០% ដីខ្សាច់ ២០% និង១០%ជាដីកំប៉ុស្ត ។ ការដាំក្នុងផ្ទាំងប្រមាណ ២-៣ ឆ្នាំ ដើមរបស់វាមិនសូវរីកចម្រើនល្អទេ គេត្រូវតែផ្លាស់ដីក្នុងផ្ទាំងជា ញឹកញាប់ផងដែរ ដោយគេអាចផ្លាស់ដីពាក់កណ្តាលម្តង ឬផ្លាស់ ទាំងអស់ ។

៣.៤ ការដាក់ដី

ជាទូទៅរុក្ខជាតិអង្កាសីលភាគច្រើនមិនរើសប្រភេទ ដីឡើយ ដែលក្នុងមួយឆ្នាំ គេដាក់ដីចំនួន ២ដង ។

៣.៥ ការស្រោចទឹក

ការស្រោចទឹកជាប្រការចាំបាច់និងសំខាន់បំផុតសម្រាប់ រុក្ខជាតិអង្កាសីលដែលត្រូវ ប្រសិនបើខ្វះទឹកនាំឱ្យដើមរបស់វា ស្ងួត ស្លឹកជ្រុះស្លឹក ជាហេតុធ្វើឱ្យរុក្ខជាតិអង្កាសីលនឹងមានការ ចេញផ្កាមុនកាលកំណត់ ។ ដើម្បីឲ្យមានផ្ការីកនាពេលឱកាស នៃការចូលឆ្នាំចិន-វៀតណាម ត្រូវការថែទាំស្រោចទឹក រក្សាឱ្យ សើមនៅជាប់ នឹង គល់ រុក្ខជាតិអង្កាសីល ។ ទឹកកុំឲ្យមាន ជាតិជួរ ប្រែនិងក្លរ (Cl) ។ ការស្រោចទឹកដល់រុក្ខជាតិអង្កា សីល គួរស្រោច នៅពេលព្រឹកព្រលឹម ឬនៅពេលល្ងាច ពិសេស នាពេលព្រលប់ ។ ចៀសវាងការស្រោចទឹកពេលថ្ងៃត្រង់ដែល វាមានឥទ្ធិពលមិនល្អដល់ការលូតលាស់និងការចេញផ្កាត្រូវ ពេល ការស្រោចទឹកត្រូវស្រោចដោយសន្សឹមៗ ។

៤. វិធានផ្សំបណ្តុះ

- ៤.១ ប្រភេទនៃការបន្តពូជដោយខ្លួនឯងជាលិកាការបន្តពូជ
តាមសរីរាង្គលូតលាស់មាន៤ប្រភេទ
- គឺការកាត់បណ្តុះឬស.
 - ការបណ្តុះកូនឈើពីជាលិកា.
 - ការផ្សំមែកឈើ (ការផ្សំមែក) .
 - ការបំបៅនិងការផ្សំពន្លក ។

៤.២ ការប្រើប្រាស់អ័រម៉ូនជំនួយក្នុងការបញ្ចេញឬស អ័រម៉ូនដែលនិយមប្រើជាជំនួយក្នុងការបញ្ចេញឬសរួមមាន៖

អ័រម៉ូនចំណុះ 1500 ppm IYA (4-Indole-3-Ylbut-
-yric Acid) និងអ័រម៉ូនចំណុះ 2000 ppm ALS (Arysta life
science) ។

ការលាយអ័រម៉ូន 2000 ppm

- រៀបចំឧបករណ៍ដែលត្រូវប្រើដូចជាជញ្ជាំង គម្របដប
និងបាន ឱ្យបានស្ងួតហើយមានអនាម័យល្អ
- ប្លង់ទម្ងន់ IYA ទៅតាមការកំណត់ទុក គឺ ០,២០ ក្រ
- រៀបចំទឹកសុទ្ធ ២០០ ម.ល ចាក់ទៅក្នុងបានទឹកសុទ្ធ
រួចហើយកូរវាឱ្យរលាយស្មើសាច់
- ចាក់ថ្នាំគីមីប្រភេទមេរ្យា ALS ទម្ងន់ ២០០ក្រាម រួច
ហើយកូច្របលំលាយជាមួយទឹកសុទ្ធ និង IYA ឱ្យសព្វសាច់
រួចយកវាទៅកន្លែងត្រជាក់សសម្រាប់យកវាទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការ
ងារផលិតផលជាការស្រេច ។

ការលាយអ័រម៉ូន 1500 ppm

- ការលាយអ័រម៉ូន 1500ppm តែខុសគ្នាត្រង់ទម្ងន់
IYA,ALS និងចំណុះទឹកសុទ្ធតែប៉ុណ្ណោះដូចជា ៖
- ប្លង់ទម្ងន់ IYA ទៅតាមការកំណត់ទុកគឺ ០,១៥ ក្រ
- ប្លង់ទម្ងន់ ALS ទៅតាមការរៀបចំទុកគឺ ១៥០ ក្រ
- រៀបចំទឹកសុទ្ធ ១៥០០ ម.ល ចាក់ចូលទៅក្នុងបាន
- រាល់ជំហានបន្តបន្ទាប់មកទៀតគឺធ្វើដូចការលាយ
អ័រម៉ូន 2000 ppm ។

៥. ការជំរុញឱ្យអង្កាសីលចេញផ្កា

បច្ចេកទេសធ្វើឱ្យចេញផ្កា ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឱ្យវាចេញផ្កា
តាមការចង់បានរបស់យើងឱ្យត្រូវនឹងថ្ងៃកំណត់ តួយ៉ាងដូចជា
ថ្ងៃទី១នៃថ្ងៃចូលឆ្នាំ ចិន-វៀតណាមដោយត្រូវថែស្រោចទឹក
ដើម្បីរក្សាស្លឹកមិនឱ្យជ្រុះ ព្រោះបើសិនខ្លះទឹក រុក្ខជាតិអង្កា
សីល នឹងជ្រុះស្លឹកមុនពេលកំណត់ ដែលនាំឱ្យចេញផ្កាមុន(មុន
រដូវចូលឆ្នាំ) ។ បើចង់ឱ្យរុក្ខជាតិអង្កាសីលចេញផ្កា ត្រូវនឹងថែ
ចូលឆ្នាំចិន-វៀតណាម ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាជម្រុះស្លឹកមុនចូលឆ្នាំ៧
ថ្ងៃ ក្នុង ពេលនេះពន្លកផ្កានឹងរីកប្រេះសំបកក្រៅ ទើបថ្ងៃទី១
ដែលត្រូវនឹងថ្ងៃចូលឆ្នាំ ផ្កានឹងរីក ។

- ៥.១ កត្តាអាសាសធាតុ នឹងការជម្រុះស្លឹក
- អាកាសធាតុឆ្នាំណាដែលរដូវក្តៅវែង រុក្ខជាតិអង្កាសីល
នឹងចេញផ្កាមុន រីឯឆ្នាំណាមានរដូវត្រជាក់វែង ផ្កានឹងរីកយឺត
ជាង ប្រៀបនឹងថ្ងៃចូលឆ្នាំ ។
 - ពន្លកផ្កាធំ ឬ តូច ការប្រេះសំបកវាបង្ហាញថាឆាប់ឬ
យឺត (ជិតប្រេះសំបកឬនៅ)
 - តាមប្រភេទអង្កាសីល: ប្រភេទ ៥ស្រទាប់មានលក្ខណៈ
លឿនប្រភេទច្រើនស្រទាប់ យឺត

៥.២ របៀបជម្រុះស្លឹករុក្ខជាតិអង្កាសីល

- របៀបទី១ ដៃម្ខាងកាន់ស្លឹក ហើយទាញស្លឹកមកខាង
ក្រោយ ឯដៃម្ខាងទប់មែកដែលនាំឱ្យស្លឹកដាច់ត្រង់ទងស្លឹក និង
មិនបណ្តាលឱ្យរលាត់សំបកនៃដើម ឬមែកឡើយ ។
- របៀបទី២ ទប់ដូចគ្នានឹងរបៀបទីមួយដែរ តែទាញ
ឱ្យត្រង់តាមបណ្តោយស្លឹក ដែលស្លឹកនឹងដាច់ត្រង់ទងដៃ ស្លឹក
ត្រូវបេះចេញទាំងអស់ទាំងស្លឹកចាស់និងស្លឹកខ្ចី និងមិនស្រោច
ទឹកក្នុងរយៈពេល១-២ថ្ងៃ ដោយទុកឱ្យស្ងួតដី រួចស្រោចទឹក
ធម្មតាវិញ ។

៥.៣ របៀបជំរុញឱ្យផ្ការុក្ខជាតិអង្កាសីលរីកលឿន

ដើម្បីកែច្នៃលទ្ធផលខាងលើបាន ចាំបាច់ត្រូវយករុក្ខ
ជាតិអង្កាសីល មកហាលថ្ងៃរួចស្រោចទឹកនៅពេលថ្ងៃត្រង់គឺមិន
ត្រូវស្រោចទឹកនាពេលព្រឹកឬល្ងាចទេ ។ បើសំបកនៃពន្លកផ្កា
មិនទាន់រីកឬប្រេះទៀតអាចចាក់ឬស្រោចទឹកក្តៅ កម្រិត៤០ដឺ
ក្រេសេ ឬបាញ់ថ្នាំមេទីលប៉ារ៉ាតូន (Methyl Parathion) ឬ
ម៉ាឡាតូន (Mala thion) ផ្កានឹងរីកមុន អាចទាន់ថ្ងៃចូលឆ្នាំ
ជួនកាលនៅពេលខ្លះ គេអាចដាក់អំពូលនៅពេលយប់ដើម្បី
បន្ថែមពន្លឺបញ្ចាំងរស្មី ។

៥.៤ ការធន់ស្លាត់មិនឱ្យផ្ការីក

ត្រូវយកផ្ទៃនៃដើមរុក្ខជាតិអង្កាសីលដាក់ក្នុងម្ជប់ ឬ
យកក្រណាត់ខ្មៅមកប្រគ្រប ស្រោចទឹកតែពេលល្ងាច ឬពេល
ព្រឹក ដើម្បីឱ្យត្រជាក់។ អាចស្រោចដីអុយរ៉ែលយជាមួយទឹក
ក្នុងកំហាប់១ក្រ/៨លីត្រទឹក ដែលដំណើរនេះផ្កានឹងរីកយឺតក្នុង
រយៈពេល២-៣ថ្ងៃ ។

ការបង្កាត់រុក្ខជាតិអង្កាសីល: ការបង្កាត់ដើមអង្កាសីល
ក៏ដូចជារុក្ខជាតិផ្សេង មួយចំនួនទៀត វាអាចបំបែកពូជតាម
របៀប ផ្សំមែក ជាតមែក ឬក៏ក្របមែក ។ បណ្តាពន្លកថ្មី
ឬពន្លកសម្រាប់យកទៅបិទជាមួយរុក្ខជាតិ ដែលមានអំបូរឬ
គ្រួសារជាមួយ វាអាចនឹងរស់ព្រមទាំងរីកចម្រើនក្លាយជាដើម
ថ្មី ឱ្យផ្កាផ្លែ មានលក្ខណៈដូចដើមមេ ដែលត្រូវបានយកទៅ
សាក (ក្រែប ឬសាកដើមអង្កាសីល) ។